

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29

Det här verket har digitaliseringen vid Göteborgs universitetsbibliotek.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.

All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.

This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:o 52.

SIA

Götheborgska Sagafinnet.

Den 24 December 1759.

Svar til påminnelserna mot Karrebys Historien.

Det gör mig sika mycket, från hvilken påminnelserna uti N:o 50 kommet. Utan att héra mig om den sinnesrörelse, som där utur lyser, håller jag mig vid åmnet, och har det ärän att lemna almnåheten om de småsaker, som där widröras, följande tilsätseliga svar.

Jamte de rättelser, som redan blifvit almnåanna, hafwa några trykfel förfallet: såsom up til gamla Lödese för up wid gamla Lödese, uti den söknen för uti den faken, *Lödda* för *Edla*, den 3 Maji för den i Maji, finnessvag, för samversvag, och på et stålle står Högvärdighet (a), hvilken titul influtet mot min wilje, och finnes ingalunda uti handskriften; men hvad de öfrige Caractererna widkommer, åro de gründade i helslwa samlingen. Ingen rätsint kan neka andra sit välsortjenta losord för den orsaken, at han uti samma

Ahlberg från Warberg til Stockholm med Sill. Den 24 Swen Nilson med Råg, Nils Ahlgren och Alexander Berg med Hwete, Hans Pihlman med Ull, och Berend Westerlöf med Bjugg, alle från Dantzig til Götheborg. Den 25 Valter Dettm. från Wismar til Amsterdam med Råg. Den 26 Petter Hög ifrån Alborg til Stralsund med Rött, W. Korkerill från Petersburg til London med Järn. Den 29 Magnus Andersson från Rotterdam til Dantzig med Styckgods. Den 30 Joachim H. Huiusfeldt från Wismar til Götheborg med Råg. Den 1 December Carl Magnus Glinsacter från Götheborg til Ystad med Fisk. Den 3 Anders Carlsson från Carlscrona til Götheborg med Tumnor. Den 4 Bengt Marander från Marstrand til Norrköping, och Niclas Stemmen från Kongelz til Stockholm, bågge med Sill. Den 6 Anders Ericz. Norberg från Marstrand til Stockholm med Sill. Den 7 Lars Helgeson från Stockholm til Götheborg med Järn, Anders Pihlman från Götheborg til Carlscrona med Sill, Matthias Björk från Villau til Götheborg med Barlast. Den 8 Johan Simman och Eric Rosenblom, bågge från Marstrand til Stockholm med Sill. Den 9 Joen Rymer från Stockholm til Ångland med Järn.

Den 3 dennaas asseglaade hårifrån Ångelska Cophardi-Flottan, som här en tid legat under Convoy af en Örsligs-Fregate på 40 Canoner.

Pränumeration på Samling af äldre och nyare Nön, 3 och 4 Delen, emottas hos Herr Commissarien Maygren.

(a) Somliga twista likväl, om det brekfvet, som gör Kyrkoherden Ström til Superintendent, icke var skrifvet til då varande Superintendenten i Götheborg, och om icke et Casus och misstag i Grammatican försakat en politisk upphörelse för samme Kyrkoherde.

samma omständigheter ej runnit lika witsord. Den mycket bedagade Gubben har förtjent heder, som icke sätte transport, utan blef sökt af församlingarna, och borde med godt samvete mottaga deras kaselse, då han både den tiden, och många år därefter, ågde goda krafter. Hwarken detta eller hans ovanliga ålder bör anses för något otroligt, om man allena antager det starka Historiska Skålet, at hans andre efterträdare uti ämbetet, som föddes i grannelaget, 10 år efter hans död, och kom sedan til samma församlingar, har uppteknat, hwad han hört om honom ifrån sin barndom; hvilket ock var vid hans anträde uti friskt minne hos folck, som lefvat vid samma tid. Vi hafwe ock et rarare exempel på en sådan ålder uti Angeland, hvareft en bonde med god helsa och krafter uplefvat 152 år. Hvar är nu otroligheten, som af Författaren med stor väldighet framföres? Skulle åter någon misja sjunga uti andra toner om Kyrkoherden Rock, åro de falske, hwarmed Musicanten wanhestrar sig hself, och låter hos alla ädelsinte förmåla et hjerta, som drifwes af ensidig afundsjuka, eller misznöge öfver andras förtjenster. Likaså förhåller det sig med Kyrkoherden Schuberg. Han hade werkeligen et hjerta, som leddes af den Högska hand, och den som föregifwer annat, han tråde ej namnlös fram för almänheten. Detta med mera, som förekommitt uti lefwerne-beskrifningen, utgör hans rätta Caracter; ehu-ru jag tycker, at någon wil tillägga honom andra märken uti grafven, då han är utan stånd att försvara sig. Jag är jämvälf af den tanken ånnu, at han kom från Torsby; och skulle den andra omständigheten vara riktig, blifwer hon likvälf mindre betydande. Det är dock vist, at man kan gå ifrån den ena secten til den an-

dra,

dra, och at i hans tid woro månge Hernhutare uti Sverige; th ifrån år 1735, då Grefve Zinzendorf ingaf sin bekännelse til Högstalige Konung Fredrik den förste, hade han uti ríker, om icke et så stort anhang, åtmjinstone någre tilgifne, som noga kände honom til sin lärä, och woro wilfarande med sin anförare. Jag nämmer mig ock, at mi warande Kyrkoherben, Herr Pehr Tranchell, mycket flagade 1740, wid Prestemötet uti Götheborg, öfwer nya oroligheter uti församlingen, hvilka ej kunde vara andra, än de Zinzendorfista; medan de Pietistiske redan blifvet urmodiga. Et be-nägnare omdöme har ock samme Kyrkoherde behagat om mig fälla, när jag första gången assände til honom Karrebyska Historien, med anhållan, at han såsom in loco wille där öfwer inlemlna sina påminnelser, om något uti nyare Historien förtjente ändring. Hans bref är af detta innehåld.

Årewördige och Högvållärbe Herr Adjunct. Så oförmodeligt det war, at hwad jag ifrån mit anträde til detta ämbetet med åstundan, men såfångt, sikt och esterletat, nänfin skulle komma i dagsljuset, så färkommen har Herr Adjunctens Högtårade Friswelse, tillika med den välsföttade Series Pastorum, warit; min åstundan har härigenom begynt att förojtas. När jag får tilfälle, at med betänkande genomläsa detta arbetet, torde något förekomma, som lären vara nödig att påminna. Skulle så hånda, Fal det, wil Gud, blifwa wid handen gifvet. Imedlertid önskas lycka och välsignelse så til detta, som flera Herr Adjunctens los och berömliga göromål, i detta nu ingångna och många fälla påföljande år! Med styrdig heder och tilgiv-
wenhet

venhet förblifwer Åremördige och Högvållarde Herr
Adjunctens

Ronnelanda d. 18 Jan. 1757.

hörsamste tjenare,
Pehe Tranchell.

Kort efter detta bref, kommo påminnelserna, som
dro längre, än at de kunnna denne gången införas, men
intet ord nämnes hvarken til min rätning uti Historien,
eller KyrkoHerdarnes förklening, utan han beha-
gar allena gäntigt underrätta mig, at KyrkoHerten
Kock dödde uti sit 59 ålders år, at KyrkoHerten Schu-
bergs Hustru utstod operationen i Göteborg, och där
afled, at den samvetswaga Hustrun i Solbråka ha-
de kanske nedrigare orsak til sin swaghet, och något
annat, som mer stadsfärer, än förringar de afledne
KyrkoHerdarnes Caracterer, för hvilket besvär jag ock
strakt afslade hos honom min tacksgäelse, med förstår-
tan, at jag hyser för honom stor högagtning, i anseen-
de til de ägenkaper, som honom pryda, och den far-
lek jag honom, såsom min gamle Informator, Skildig
är. Detta svaret gör tillfyllest, och jag utbeder mig
at Författaren hänstäl ej förtiger sit namn, då jag
med all möjelig höflichkeit wil besmara desh inkast, hvil-
ka jag önskar måtte bli swigtigare, än dessa. I
annan håndelse skål jag tiga til onyttiga frågor, och för-
säkrar, at om han icke med starkare skott angriper
mine annalkande Historiske hårar, lära blinda anfall
aldrig hindra de framtagande.

Kyrko-Tidningar.

I morgon, som är förste Juledagen, prädika här-
stådes uti Domkyrkan först Adjuncten, Herr Magister

Lars

Lars Nordblom, så Prosten och Lectori Herr Magister
Jacob Arfwidson, och sist Herr Commiistern, Ma-
gistri Joh. Gadellus.

Vi berede os billigt i dag, at fira åminnelsen af
en Födelse, som hvarken hast eller får sin like i His-
torien. Jesu Födelse är ej allena förkunnad af Propheter,
och kundgörd utaf Ånglar, utan ock stadsfästad af drä-
peligia witnen, bland annat af Romersla Tabelverket.

Fritänkare och halsvre Judar, det är för er, som
man nödgas, at framdraga Documenter, som förh-
nen låtet i många tider bibehållas. Det var icke
sörgafwes, i twiflare, at Jesu Födelse och den för-
uppekningen, eller den så kallade bestatningen, inföll
på samma tid. Et af edra lögen skulle i annan hän-
delse waret osta mer gällande, än en helig och sansärdige
Historia. Det är sadt utom all twifvel, at en Ro-
mersfödvinge, eller et Kejsar Augusti båd, ej låtet
Jesu namn af partishet inflyta i Handsligar, som wit-
nade om den stora upskrifningen. Det är ock lika
säkert, at några Kyrkolära aldrig vågat, midt i de
starka förföljelser, förvissa de otrogne til en hop Archi-
wei, som blifvet ifrån Judäen försände til Augustus,
och sedan i långa tider förvarade, om det minsta kun-
nat där emot påminnas. Ty om de luget, hwad konst
hade då waret, at lägga dem alla dessa listor och lång-
der för ögonen? Utkväl har en Justinus, Tertullianus
och Chrysostomus vågat fram med samma skål, och
vädsjat til några Papper: och deras witnessbyrd dro-
ju så läseliga nu som förr. Hwad en Bodinus hast
emot hela upskrifningen at förebära, har den berömdne
Quintius kraftigt öfverända fastat.

Wb

Wid osvannåmde Tabeller är och den noghet brukad, at alla slägter blifvit sersktl uppteknade. Väde Joseph och Maria foro til Betlehem, emedan de woro bågge af Davids hus och stam.

En Månnistja af samma slägt är således född i Betlehem, som het Jesus, enligt alla föregångna Prophetier: hvilka woro, til större delen, wid Herodis tid, åfvenså begripeliga för de Skrifstårde, som Swenska Lagboken nu för tiden för wäre Jurister och Lagkloke.

Omständigheterna wid des underliga Födelse hafwa Evangelisterne, sasom häst underkunige, gifvet tillräckeligen wid handen. Hvarken gitter förfust eller hedniske Häfsateknare wisa någon gensagelse. Ty det förra måtte ju medgisva mögeligheten af underwerk. Och se wi på tiden, så wäntade alle trogne på Himla-Prinsens ankomst. En Herodes ifrån Idumäen, ehu-ru inhyppad i Judiska stammen, förebrädde dem hemligen, at samma spira, som han fälbe ner för Augustus, war likväl dem ifråntagen. De 70 års weckor, wid hvilkas slut Försoningen skulle ste, tågade nu til ånda. Ja, Förbundsens Ångel wäntades, och Herr-en, den de sökte, genom hvilkens enda närwarelse det sednare Templets härlighet öfverträffade det förras.

Stads-Nyheter.

Götheborg. Den 18 denna sammanträdde uti Lands-Cancelliet härstädes, jämte General-Lieutenanten, Landshöfdingen och Öfver-Commendanten, m. m. Högvälborne Herr Baron Joh. Fridrik von Kaulbars, och Des ordentlige Visittare, Herr Kammereraren Sjöholm,

Sjöholm, och Lands-Secreteraren Palmborg, 8 Deputerade eller utnämde, at upprätta och fastställa Markegången för Götheborgs- och Bohuslän. Dessa wo-ro Herr Commendeur-Capitainen Axel Stålhanse, Capitainen Herr Carl Fredr. Frietzky, Kykko-Herden Herr Magister Anders Tranchell, och Lectorn hår wid Gymnasium, Magister Johan Rosen: åfven Herrar handlande, Anders Floren och Anders Sjöberg, utom Nämde mannen ifrån Solberga, Lars Torbjörnson, en af wäre heberlige Riksdagsmän, och Bonden Jon Person ifrån Alshems Härad.

Sedan man insamlat Städernes Taxeringar i Lånet, och därutaf uttaget et medium, utgjorde denne summa en laglig markegång. Innan jag inrycker densamma, göres för framtiden en nödig förfrågan, om och med hwad grund Herrar Taxeringsmän i Götheborg uttaget et annat medium, sasom rättesnöre för sin taxering. Ester all liknelse uprättas Markegången wid Thomånessotiden, emedan siflwa Naturen förordnat den til en Medeltid för människor, som lefwa af det årets erhålna gröda. Således bdr osorgipeligen Städernas Taxering inrättas efter gångbara priset i December månad. Man såg likväl med större förundran, än öfvertygelse, huru wederhörande här i Staben weta ej af så dyn tid, som andre få känna vid. Man wil til exempel nämna i Farni Web, som taxeras til 8 Dal. men siks aldrig i höst, om man uttog et medium, under 10 Dal. Ty lät os lägga summorna tilhopa, 12 Dal. för Bok, 11 för Björk, 10 för Al, 9 för Fur, och 8 för Gran; och sedan dela dessa 50 Dal. med 5 sorter af web: så kommer ju en farni öfver hufvud at kostा 10 Dal. S:mt här i hamnen. Den som sicc ester

ester nödorsten för detta köp, dristade ej att beklaga sig. Hör öftright här jag ingen ting att anmärka, om icke det, at Spannemålen ger tämmeligen drng hushyra, hvilket kan sutas af sista numree uti Nytt i Staden, jämforde med Götheborgska Taxeringen. Utan vidare företal följer nu sielswa

Markgångs-Taxan.

	Silfvermynt	Dal.	Öre.
En tunna Råg.	11	24	
Dito stridt Korn.	8	12	
Dito Blandkorn.	7	20	
Dito Malt.	9		
Dito Hasre.	5	4	
Dito Rågmjöl.	11	17	
Dito Kornmjöl.	8	20	
Ett lisspund Smor.	6	25	
Dito Flesk.	3	20	
Dito Talg.	5	26	
En famn Web.	6	8	
Ett lisspund Hö.		13	
Dito Långhalm.		7	
En Timmerskäck.		21	

Småsaker.

När du är huk, min Iris illa,
Då mår jag jämval gansta illa:
Jag more amars hård, som sten.
Tro säkert, at om jag fick råda,
Jag delte plågan med vs båda,
At plågan blefwe min allen.

N:o 48.

Nytt i Staden?

Den 24 December 1759.

Kundgörelser.

På Samlingen af åldre och nyare Rön uti Landshushålningen åtfundar Förläggaren, Herr Joh. Fr. Segercrona, pränumeration, bestående af 6 Dal. för de återstående Delar. Andra Capitlet handlar om kännetecken til jordmåners olika art och mytta, tredje om jordarternas lärda och scientifiska fördelning, och särkraste kännetecken, fjärde om jordmåners almåanna och Öconomiska bruk och indelning, och det femte om jords indelning, hägn och stängsel, m. m. Jag har nämt ufsörligare om det redan utkomna Capitlet i Götheborgska Magasinet, N:o 10 och 48. Ingen får nu mera köpa första Blocken, som ej pränumererar på de sedanre, hvilka loswas färdiga före Riksdagen.

Jag kan icke med säkerhet säga, om något Magasin åtkommer nästa Nyårsafstan, så wida jag ej wil styrka til Sabbats-brett, och antalet af dessa Blad redan hunnet sit mål. Nytt i Staden skal likväl utgiswas efter vanligheten.

Hos Borgaren Jonas Lundbeck, boende på Kyrkgatan vid wallen, finnas til köps en hop runda sjöpta Järnwister, större och mindre: alle samman justerade hos Herr Landmätaren, Georg Embring, här i Staden.

Från Langissa Boktryckeriet härstades är i denne dagar en stor, namnkunnig och gammal Katt utluppen, hvilken